

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

S P R E N D I M A S

2026 m. vasario 13 d. Nr. 21RE-150

(AG-19/06-2026)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Edvardo Juciaus, Vytauto Kurpuveso, Ingos Lipnickienės (Komisijos posėdžio pirmininkė) ir Ingos Morkvėnienės (pranešėja),

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos R. Č. skundą atsakovui Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2025 m. gruodžio 31 d. rašto Nr. AD5-26927 panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėja R. Č. (toliau – pareiškėja) skundu prašo Komisijos panaikinti atsakovo Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau – Departamentas, AAD) 2025 m. gruodžio 31 d. raštą Nr. AD5-26927 „Dėl pranešimo“ (toliau – ir Raštas) kaip nemotyvuotą ir neteisėtą, neatitinkantį Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 10 straipsnio 5 dalies reikalavimų, ir įpareigoti Departamentą: 1) pateikti išsamų, motyvuotą ir aiškų atsakymą į 2025 m. lapkričio 25 d. prašymą (pranešimą) „Dėl neteisėto miško kirtimo ir bandymo išvengti atsakomybės, vėliau įteisinant jau įvykdytus neteisėtus veiksmus“ (toliau – Prašymas, Pranešimas); 2) pateikti konkrečius atsakymus į Prašyme esančius klausimus (konkrečiai į tai, ko buvo klausiama); 3) įpareigoti atsakovą pateikti informaciją bei teisinį reglamentavimą dėl procedūrų, kurios yra atliekamos siekiant apginti viešąjį interesą (kas inicijuoja, kokie veiksmai atliekami, kokiais terminais ir t. t.); 4) įpareigoti atsakovą ginti viešąjį interesą – kreiptis į teisėsaugos institucijas dėl žalos gamtai (miškui) padarymo ir atlyginimo.

Skunde nurodo, kad Rašte neatsakyta į keltus klausimus, padarytos faktų vertinimo klaidos, neteisingai išaiškintas viešojo intereso ir žalos gamtai institutas. Prašyme pareiškėja nurodė, kad: 1) Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šakių policijos komisariate pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl neteisėto miško kirtimo duomenys neskelbtini girininkijos 44 kvartale (duomenys neskelbtini); 2) neteisėtai buvo atlikti kirtimai trijų skirtingų sklypų (kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini (toliau – Sklypas Nr. 1); kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini (toliau – Sklypas Nr. 2); kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini (toliau – Sklypas Nr. 3)); 3) ikiteisminis tyrimas apėmė du miško sklypus – Sklypą Nr. 1 ir Sklypą Nr. 2, nes šių dviejų sklypų savininkai kreipėsi į teisėsaugos institucijas; 4) neteisėtai buvo iškirstas ir Sklypas Nr. 3, tačiau apie jo pažeidimą teisminėms institucijoms nepranešta ir dėl jo nebuvo pradėtas ikiteisminis tyrimas. Sklypo Nr. 1, Sklypo Nr. 2 ir Sklypo Nr. 3 neteisėti kirtimai buvo atlikti tuo pat metu, darbai vykdyti kaip vientisas veiksmas. Tačiau Sklypo Nr. 3 atžvilgiu jau po jo iškirtimo buvo inicijuotas miško kirtimo leidimo išdavimas. Pareiškėja Prašyme nurodė, kad tokiais veiksmais siekiama formaliai sukurti teisinį

pagrindą jau įvykdytiems neteisėtiems veiksams; prašė nedelsiant inicijuoti žalos gamtai nustatymo procedūrą.

Pareiškėja Prašyme kelė klausimus konkrečiai dėl Sklypo Nr. 3, kuriame, atlikus neteisėtus kirtimus, buvo padaryta žala gamtai. Nors Pareiškėja ir nėra Sklypo Nr. 3 savininkė, tačiau, kaip Lietuvos Respublikos pilietė, gali kelti klausimą dėl viešojo intereso, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 54 straipsniu. Lietuvos teisės aktai suteikia plačias teises visuomenei pranešti apie žalą gamtai, nes ji laikoma bendru visuomenės turtu. Šiuo atveju neteisėtus kirtimus atliko juridinis asmuo. Komunikuojant su policijos, prokuratūros, Miškų kontrolės tarnybos atstovais tapo aišku, kad juridinis asmuo veikia sąmoningai, pagal iš anksto suplanuotą nusikalstamą schemą – gavęs leidimą atitinkamo miško kirtimui, iškerta ne tik tą mišką, kuriam leidimas gautas, bet ir greta esančių miškų dalis. Jei šalia esančių miškų savininkai pastebi neteisėtą kirtimą, juridinis asmuo kreipiasi į asmenis ir teigia, neva miškai buvo iškirsti netyčia (per klaidą) ir siūlo jiems kompensuoti turtinę žalą bei įregistruoti prašymą dėl miško kirtimo išdavimo. Juridinis asmuo naudodamasis šia schema galimai veikia (pasak asmenų, susidūrusių su šio įmonės veikimu, ir tai yra ne pirmas toks atvejis, nes Sklypo Nr. 3 savininkei buvo kompensuota turtinė žala, (o žala gamtai neapmokėta) tam, kad atvejis nebūtų perduotas teisėsaugai) ne tik duomenys neskelbtini rajone, bet ir visoje Lietuvoje, tačiau niekas iki šiol nekėlė klausimo dėl to, kad tokiais veiksmais daroma ne tik turtinė žala miškų savininkams, bet ir daroma žala gamtai, kas yra viešasis interesas. Atsakovas savo atsainiu požiūriu nesiekia ginti viešojo intereso, todėl tai turi atlikti fiziniai asmenys. Būtent dėl to pareiškėja ir kreipėsi į atsakovą, tačiau iš Rašto turinio matoma, kad atsakovas nesiekia nei ginti viešojo intereso, nei atlikti veiksmus, susijusius su žalos gamtai (o ne fiziniams asmenims, kaip turto savininkams) priteisimu.

Raštu pateiktuose atsakymuose ne tik buvo padarytos faktų aiškinimo klaidos (nurodoma, kad ikiteisminis tyrimas atliekamas dėl visų trijų sklypų, nors ikiteisminis tyrimas atliekamas tik dėl Sklypo Nr. 1 ir Sklypo Nr. 2; nurodoma, kad viešąjį interesą turi ginti privatus asmenys (atsakymo 3-iojo klausimo dalis) ir kt.), bet ir neteisingai interpretuotas situacijos teisinis vertinimas.

Atsakyme į pirmąjį klausimą yra padaryta esminė klaida – nurodyta, kad informacija bus viešinama pasibaigus ikiteisminiam tyrimui, sudarant įspūdį, jog tyrimas apima visus tris sklypus, tačiau tai yra klaidinga informacija, nes dėl Sklypo Nr. 3 nėra atliekamas ikiteisminis tyrimas. Pareiškėja Prašymo 1-ajame klausime būtent ir akcentavo maskavimo aspektą ir klausė, ar atsakovas viešins tokią informaciją, kad veikiama neteisėtai, t. y. iš pradžių atlikus kirtimus, o tik paskui atliekant formalius veiksmus – leidimo išdavimo inicijavimą? Atsakymas, kad informacija bus viešinama po ikiteisminio tyrimo, nenurodo, kaip institucija vertina situaciją, kai leidimas išduotas pažeidžiant procedūras. Šiam pažeidimui konstatuoti nereikalingas ikiteisminis tyrimas – tai yra administracinis faktas, kurį atsakovas gali ir privalo vertinti dabar. Tai, kad Sklypo Nr. 3 savininkas nesikreipė į policiją, nekeičia fakto, jog neteisėtu kirtimu yra pažeistas viešasis interesas (žala gamtai). Atsakovas, kaip viešojo intereso gynėjas aplinkosaugos srityje, privalo vertinti šią situaciją ir imtis priemonių. Atsakovo pozicija – laukti ikiteisminio tyrimo pabaigos – yra teisiškai nepagrįsta. Kadangi baudžiamasis procesas dėl Sklypo Nr. 3 nevyksta, atsakovas, kaip aplinkosaugos kontrolės institucija, privalo savarankiškai įvertinti padarytą žalą gamtai ir viešojo intereso pažeidimą, nepriklausomai nuo savininko valios ar kitų procesų. Klausimas dėl situacijos viešinimo, kai leidimas kirsti mišką išduodamas jau po faktinio miško iškirtimo yra šurkštus administracinės tvarkos pažeidimas, kurį atsakovas privalo tirti kaip atskirą epizodą, o ne sieti jį su kitais sklypais. Susiedamas šį klausimą su ikiteisminiu tyrimu, atsakovas išvengia atsakymo į klausimą apie institucinę atsakomybę už po laiko išduotą leidimą. Jeigu atsakovui buvo neaiškus pirmasis klausimas, Departamentas galėjo kreiptis ir tikslinti klausimą, bet to nepadarė. Pareiškėjos Prašymas turėjo būti vertinamas ir į jį atsakoma vadovaujantis ne tik VAĮ, bet ir Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės). Taisyklių 34 punktą įpareigoja viešojo administravimo instituciją kreiptis į pareiškėją, jei yra poreikis gauti papildomą informaciją. Atsakovas šios pareigos neatliko, į pareiškėją nesikreipė, o vietoj to savavališkai ir

klaidingai interpretavo faktus, taip užkirsdamas kelią išsamiam klausimo išnagrinėjimui. Atsakovas rėmėsi tikrovės neatitinkančia aplinkybe (kad dėl Sklypo Nr. 3 neva vyksta ikiteisminis tyrimas), pateikė neišsamų ir klaidinantį atsakymą, neatsakė į klausimą – ar bus viešinami atvejai, kai iš pradžių atliekamas kirtimas, o tik vėliau gaunamas leidimas. Tai rodo, kad administracinė procedūra buvo atlikta paviršutiniškai, neįsigilinus į faktinę situaciją. Pareiškėjos vertinimu atsakovas pažeidė ne tik VAI 3 straipsnyje įtvirtintą išsamumo principą, bet ir bendradarbiavimo principą.

Atsakyme į antrąjį klausimą atsakyta ne į tai, ko pareiškėja klausė. Prašyme nebuvo prašoma viešinti šį konkretų atvejį – klausimas buvo suformuluotas naudojant teiginį „Kokios prevencinės priemonės taikomos tokiais atvejais <...>“, t. y. tokiais atvejais, o ne šiuo atveju. Prašyme pareiškėja jokia forma neprašė pateikti informaciją kokiais kanalais bus viešinamas šis konkretus atvejis, o klausė apie bendrą tokio atvejo pobūdį. Pareiškėjos manymu, atsakovas turėjo nurodyti kaip panašiais atvejais yra elgiamasi, kokiais kanalais informacija apie neteisėtą miško kirtimą ir vėlesnį leidimo išdavimą yra transliuojama visuomenei. Pareiškėja šito klausė, nes šiuo metu yra rengiama informacija apie tokią nusikalstamą schemą ir ji gali būti perduodama žurnalistams, kurie atliks žurnalistinį tyrimą. Todėl atsakymas į antrąjį klausimą ir buvo reikalingas, siekiant įvertinti, ar viešojo administravimo institucijos tinkamai ir efektyviai atlieka neteisėtų schemų viešinimą. Pareiškėja klausė apie bendrą praktiką (kaip elgiamasi tokiais atvejais), o gavo atsakymą apie konkretų atvejį su klaidingais faktais. Atsakovas išvengė atsakymo į klausimo esmę (sisteminių vertinimą), taip pažeisdamas VAI 3 straipsnyje įtvirtintą išsamumo principą.

Trečiasis klausimas buvo apie tai, ar į televizijos (žiniasklaidos) priemonės ir (ar) žurnalistus turi kreiptis pats pareiškėjas, ar institucija. Šiuo atveju 3-iasis klausimas sietas konkrečiai su 2-uoju klausimu, akcentuojant gamtos (miško) buvimą viešuoju interesu. Atsakovas ne tik neatsakė į klausimą, bet ir neteisingai bei nepagrįstai nurodė, kad viešąjį interesą turi ginti patys fiziniai asmenys, o ne (ir ne) valstybės institucijos. Pareiškėjos vertinimu, atsakovas neskiria dviejų visiškai skirtingų dalykų – finansinės žalos, padarytos fiziniams asmenims (miško savininkams) ir žalos gamtai, padarytos tiek valstybei, tiek visiems valstybės piliečiams. Pareiškėja klausė konkrečiai apie žalą gamtai, t. y. viešąjį interesą, o gavo atsakymą, kuriame suplakamas viešasis interesas ir finansinė žala fiziniam asmeniui. Sklypų Nr. 1 ir Nr. 2 savininkai savo pažeistas teises jau gina (atliekami ikiteisminiai tyrimai tiek policijoje, tiek prokuratūroje), tačiau šiuo atveju yra padaryta žala ir pačiai gamtai, už kurios apsaugą ir interesų gynimą yra atsakingas atsakovas. Prašymas buvo skirtas ne tam, kad apgintų pareiškėją, o tam, kad būtų apgintas viešasis interesas ir inicijuoti veiksmai žalos atlyginimui gamtai. Pareiškėjos vertinimu, atsakymo teiginys „<...> Jūsų minimu atveju galimai neteisėta veika padaryta privačioje (privačiose) miško valdose, todėl Departamento nuomone, dėl tokios veiklos į teisėsaugos institucijas turėtų kreiptis patys neteisėtų veiksmų paveikti asmenys jei jie mano, kad yra pažeistas viešasis interesas“ yra akivaizdžiai neteisėtas. Įvertinus teismų praktiką, pasak pareiškėjos, matyti, kad Departamentas, nustatęs faktą, kad buvo padaryta žala gamtai, arba pats kreipiasi į teisėsaugą, arba jungiasi su civiliniu ieškiniu į jau pradėtas bylas. Aplinkos apsauga ir gamtai padarytos žalos atlyginimas yra viešasis interesas. Vadovaujantis Aplinkos apsaugos (Komisijos pastaba: turėtų būti Aplinkos apsaugos departamento) nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. D1-277, 11.8 punktu, Departamentas, įgyvendindamas jam pavestus tikslus ir atlikdamas jo kompetencijai priskirtas funkcijas, turi teisę nustatyta tvarka teikti ieškinius teismams dėl padarytos aplinkai žalos atlyginimo, kitus ieškinius, prašymus, skundus. Todėl Departamento Miškų kontrolės departamentas (toliau – MKD) turėjo kreiptis į teisėsaugą, o po to siekti atlyginti žalą, padarytą gamtai ir atstovauti valstybės interesams. Atsakovo atsakymo 3-uoju klausimu pateikta pozicija, kad už viešojo intereso gynimą yra atsakingi besikreipiantieji, t. y. fiziniai asmenys, tiesiogiai prieštarauja Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2010 m. balandžio 13 d. nutarčiai civilinėje byloje Nr. 3K-3-165/2010. Aiškinimas, kad „<...> dėl tokios veiklos į teisėsaugos institucijas turėtų kreiptis patys neteisėtų veiksmų paveikti asmenys jei jie mano, kad yra pažeistas viešasis interesas“ prieštarauja kasacinio teismo praktikai, kur akcentuota, jog Aplinkos apsaugos įstatymo 34 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad asmenys, pažeidę aplinkos apsaugos reikalavimus, atsako pagal Lietuvos

Respublikos įstatymus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-125/2014; 2018 m. vasario 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-50-916/2018, 26 punktas). Žalos dydis, kai žala padaroma aplinkai, nustatomas pagal kompetentingų institucijų parengtas žalos apskaičiavimo metodikas. Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus 2024 m. gegužės 23 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e2A-503-618/2024 akcentuota, kad aplinkos apsauga ir gamtai padarytos žalos atlyginimas neabejotinai yra viešasis interesas. Kartu apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad viešajam interesui aplinkos apsaugos srityje užtikrinti valstybės yra įsteigtos specialios institucijos. Minimoje byloje aiškiai ir konkrečiai įvardinama institucija – Departamentas – viena iš tokių valstybės įstaigų, kurios uždavinys – užtikrinti teisėtumą ir teisėtumą aplinkos apsaugos srityje, vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę. Be to, pareiškėjai neatsakyta į tai, ko buvo klausiama, nes apie viešinimą apskritai nėra kalbama, minimas tik kreipimasis į teismines institucijas.

Ketvirtuoju klausimu pareiškėja prašė inicijuoti žalos aplinkai nustatymo procedūrą. Raštu atsakyta, kad žalos aplinkai nustatymo procedūra inicijuota. Pareiškėja nurodo, kad iš tokio atsakymo lieka neaišku, kokio objekto atžvilgiu ir kada tokia procedūra inicijuota. Atsakyme darytos faktų vertinimo klaidos ir nurodyta, kad ikiteisminis tyrimas Nr. duomenys neskelbtini atliekamas visų trijų miško sklypų (Sklypo Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3) atžvilgiu, nors taip nėra. Todėl lieka neaišku ir apie kokią „žalos aplinkai nustatymo procedūrą“ kalbama atsakant į 4-ąjį klausimą. Teismų praktikoje išaiškinta, kad VAĮ 10 straipsnio 5 dalimi iš esmės yra siekiama užtikrinti, kad asmeniui, dėl kurio yra priimtas individualus administracinis aktas, būtų žinomi šio akto priėmimo teisinis bei faktinis pagrindai. Šiuo atveju iš atsakymo į 4-ąjį klausimą visiškai nėra aišku, apie kurio atvejo „žalos aplinkai nustatymo procedūrą“ kalbama ir kas apskritai yra minima procedūra. Pareiškėjos vertinimu tiek dėl 4-ojo klausimo, tiek bendrai visame atsakyme nebuvo pateikta išsami ir aiški informacija, buvo padarytos tiek faktų vertinimo klaidos, tiek teisės aktų aiškinimo klaidos (kiek tai susiję su tuo, kas atsakingas už viešojo intereso gynimą). Todėl pareiškėjos vertinimu, atsakovas atsakymą priėmė tinkamai nenustatęs pareiškėjos Prašymui išnagrinti ir atsakymams priimti reikšmingų faktinių aplinkybių, taigi, priėmė nepagrįstą ir neteisėtą atsakymą, kuriuo iš esmės net nebuvo atsakyta į tai, ko buvo klausta. Informacija apie žalos aplinkai nustatymo procedūrą yra itin svarbi, nes matomas galimas neskaidrus (nesąžiningas) institucijų veikimas. Pareiškėjai priklausančio Sklypo Nr. 1 atžvilgiu žalos aplinkai nustatymo darbai (kelmų matavimai) buvo atlikti 2025 m. spalio 7 d. ir tuo metu aplinkos apsaugos pareigūnams jau buvo aiškiai žinoma (net ir vietoje parodyta), kad žala gamtai padaryta visų trijų sklypų atžvilgiu. Atsakovas, aiškiai nenurodydamas, kada pradėta žalos nustatymo gamtai procedūra, galimai siekia neatsakyti į tokį klausimą, nes tikėtina, kad toks vertinimas buvo inicijuotas tik po pareiškėjos Prašymo pateikimo.

Departamento atsakyme penktasis klausimas nurodytas: „Teisiškai įvertinti juridinio asmens veiksmus ir jų kvalifikaciją pagal MĮ ir AAĮ nuostatas“. Rašte nurodyta, kad „<...> asmens veiksmus ir jų kvalifikacija bus įvertinta atliekamų tyrimų metu“. Tačiau nėra aišku, apie kokius „tyrimus“ yra kalbama. Jei kalbama apie policijoje atliekamą tyrimą, tai jame vertinamas žalos fiziniams asmenims padarymo klausimas, o ne gamtos žalai klausimais. Jei kalbama apie atsakovo atliekamą tyrimą – lieka neaišku kas tai per tyrimas, kieno atžvilgiu, kada pradėtas ir kokie yra tokio „tyrimo“ terminai. Pareiškėja Prašyme nurodė, kad medžių iškirtimas neturint leidimo pažeidžia Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 9 straipsnio 6 dalį, 5 straipsnio 3 dalies 4 punktą, 23 straipsnio 1 dalį, o vadovaujantis Aplinkos apsaugos įstatymo 32 straipsnio 1 dalimi – žala aplinkai konstatuojama bet kuriuo atveju, kai nustatomas neigiamas poveikis aplinkos elementų būklei. Būtent šių teisės aktų apimtyje ir buvo prašyta įvertinti juridinio asmens, atlikusio neteisėtus miško kirtimus, veiksmus. Atsakymo dalis į 5-ąjį klausimą yra neišsami, nemotyvuota ir deklaratyvi, todėl negali būti laikoma pagrįsta. Atsakovas turėjo bent jau detalizuoti apie kurį miško sklypą (-us) kalbama (Sklypą Nr. 1, Sklypą Nr. 2, Sklypą Nr. 3) ir apie koki tyrimą (ikiteisminį, institucijoje atliekamą ir pan.). Pareiškėja Prašyme neprašė jokios konfidencialios informacijos, jokių asmens duomenų, o tik faktinio paaiškinimo, susijusio su atsakovo, kaip viešojo administravimo subjekto, atliekamomis funkcijomis. Atsakymas į penktąjį klausimą neatitinka Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2014 m. gruodžio

8 d. sprendimo administracinėje byloje Nr. A-822-1440-14 išaiškinimo dėl individualaus administracinio akto pagrindimo.

Atsakant į šeštąjį klausimą „Nustatyti, ar buvo pažeisti viešieji interesai, ir prireikus imtis papildomų priemonių jų apsaugai“ atsakyta, kad „<...> Departamento nuomone, Jūsų minimu atveju viešasis interesas nėra pažeistas, tarp galimų pažeidėjų ir Jūsų yra turtiniai santykiai, kurie reglamentuojami civilinės teisės“. Tokiu būdu ignoruojamas faktas, kad esamoje situacijoje yra du interesai: privatus (pareiškėjos, kaip Sklypo Nr. 1 savininkės) ir viešasis (Lietuvos valstybės ir visos visuomenės). Šiuo atveju turi būti du atskiri procesai: 1) privataus intereso gynimas, kurį atlieka pareiškėja asmeniškai ir jokia forma Prašyme neprašė atlikti jos atžvilgiu privataus intereso gynimo. Pareiškėja savo teises dėl žalos turtui atlyginimo gins civiline tvarka. 2) Viešojo intereso gynimas, kurį tiek pagal aukščiau nurodytą teisinį reglamentavimą, tiek pagal suformuotą teismų praktiką turi atlikti atsakovas. Atsakovas privalo apskaičiuoti aplinkai padarytą žalą pagal specialias metodikas ir inicijuoti civilinę bylą teisme prieš juridinius ar fizinius asmenis, atsakingus už kirtimą. Tokia byla vyks nepriklausomai nuo pareiškėjos ar Sklypo Nr. 2 savininko civilinių bylų, nes bylose būtų ginamas skirtingas interesas. Atsakovas neturi laukti policijos atliekamų ikiteisminių tyrimų baigties tam, kad ginti viešąjį interesą, privalo veikti savarankiškai, apskaičiuoti žalą gamtai ir inicijuoti teismo procesą, kad pinigai už suniokotą gamtą būtų sumokėti į valstybės biudžetą. Pareiškėjai lieka neaišku, ar atsakymo šeštuoju klausimu apskritai nenorima ginti viešojo intereso, ar rengiant atsakymą nebuvo įsigilinta į teisinį reglamentavimą, kuriame atskirtas privataus ir viešojo intereso gynimas. Pareiškėjos vertinimu, viešojo administravimo subjektai privalo savo funkcijas atlikti per protingą laiką. Institucijos neveikimas ar vilkinimas, motyvuojant kitais vykstančiais procesais, kurie neturi tiesioginės įtakos žalos gamtai skaičiavimui, turi būti pripažinti neteisėtais. Šiuo atveju miškas, net būdamas privati nuosavybė, turi visuomeninę reikšmę. Institucijos sprendimas „laukti“ privačios bylos pabaigos turėtų būti vertinamas kaip piktnaudžiavimas ar pareigų neatlikimas, nes tai vilkina žalos išieškojimą į valstybės biudžetą ir viešojo intereso gynimą. Pareiškėjos vertinimu, atsakovas atsiliepime turi aiškiai ir konkrečiai pasisakyti, kodėl vertina, kad viešasis interesas ir privatus interesas gali būti traktuojamas kaip vienas interesas, taip pat pasisakyti, kokie veiksmai (procedūros) buvo atlikti, darant atsakyme nurodytą išvadą, kad viešasis interesas nėra pažeistas.

Atsakyme į septintąjį klausimą „Informuoti mane apie tyrimo eigą, rezultatų nustatymą ir institucijos nenumatomas prevencines priemones bei viešinimą“ minimas Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 570 straipsnio 4 punktas, tačiau jis taikomas tik administracinio nusižengimo byloms. Pareiškėja Prašyme prašė pateikti informaciją ir apie prevencines priemones bei viešinimą. Apie tai net nėra užsiminta. Atsakovas tik selektyviai atsakė į klausimą, dalies klausimo net nevertindama. Toks selektyvus vertinimas ir selektyvus atsakymas reiškia, kad Raštas neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalies ir buvo pažeistas VAI įtvirtintas išsamumo principas. Dalinis atsakymas į 7-ąjį klausimą reiškia, kad administracinė procedūra nebuvo baigta arba buvo atlikta netinkamai, nes dėl likusių klausimų sprendimas (atsakymas) nebuvo priimtas. Be to, neaišku apie kokį punktą atsakovas kalba. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad įstatymą „<...> sudaro dalys, skyriai, skirsniai, straipsniai. Įstatymo straipsnį sudaro dalys ir dalių punktai, punktai gali būti skaidomi į papunkčius“. ANK 570 straipsnis turi keturias dalis ir nei vieno punkto, todėl pareiškėjai nėra suprantama, apie kokius punktus yra kalbama atsakyme. Atitinkamai, atsakymas ne tik nepagrįstas savo turiniu, tačiau neteisingai bei klaidinančiai nurodomas teisinis reglamentavimas.

Pareiškėja veikia itin aktyviai gindama ne tik savo privačius interesus, bet ir norėdama užtikrinti, kad tokių nusikalstamų schemų, su kuria susidūrė pareiškėja, mažėtų. Pareiškėjai yra svarbu, kad Lietuvoje esanti gamta ir miškai nekenėtų dėl nusikalstamais veiksmais padarytų veikų, todėl pareiškėja sieks, kad tokios situacijos būtų viešinamos. Pareiškėja be šio skundo Komisijai visą informaciją teiks ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, kad būtų įvertinti atsakymą rengusių (priėmusių) darbuotojų veiksmai ir tarnybinių funkcijų tinkamas (netinkamas) atlikimas. Pagal Lietuvoje galiojančią Orhuso konvenciją ir nacionalinius įstatymus, kiekvienas fizinis asmuo turi teisę teikti informaciją apie galimus aplinkosaugos pažeidimus. Besikreipiantiems asmenims nereikia

įrodyti tiesioginio asmeninio suinteresuotumo, jei kreipimasis grindžiamas žala aplinkai. Pareiškėjos vertinimu, atsakovas nesivadovauja nurodoma konvencija, nes net ir gavęs pareiškėjos Prašymą siekia įteigti, kad viešojo intereso gynimas yra fizinių asmenų reikalas, o ne institucijos pareiga. Konvenciją sudaro trijų ramsčių sistema, pagal kurią visuomenei garantuojamos taip pat teisės gauti informaciją apie aplinką. Būtent to pareiškėja ir siekė teikdama Prašymą. Raštu pateikta abstrakti, šabloniška informacija, iš kurios neįmanoma suprasti apie ką yra kalbama, motyvai nėra detalūs ir aiškūs, nepateikiamas teisinis reglamentavimas, atsakymo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija. Atsakymas neatitinka teisėtumo ir išsamumo aspektų, atsakovas nesilaikė gero administravimo principo, nekomunikavo su pareiškėja. Atsakovas turi prisiimti atsakomybę už tai, kad nenurodė esminių situacijos aplinkybių, atsakė tik blanketiškai, be to, ignoravo savo pareigą ginti viešąjį interesą, iškreipė faktus bei pateikė neteisingą viešojo intereso gynimo klausimo analizę.

Prašymas buvo pateiktas 2025 m. lapkričio 25 d. ir pagal VAI 10 straipsnio 4 dalį turėjo būti išnagrinėtas per 20 d. d. Atsakymas pareiškėjai turėjo būti pateiktas 2025 m. gruodžio 23 d., tačiau pateiktas tik 2025 m. gruodžio 31 d., t. y. pavėlavus 3 d. d. Pareiškėja negavo iš atsakovo jokios informacijos apie tai, kad jos Prašymo nagrinėjimas yra pratęsimas, todėl vertinama, kad atsakovas pažeidė VAI 10 straipsnio 4 dalį. Atsakovė (Komisijos pastaba: turėtų būti pareiškėja) dėl pavėluoto atsakymo gavimo patyrė neigiamų pasekmių – laiku ir tinkamai negalėjo įvertinti informacijos turinio ir svarbos problemos apimtyje, negalėjo įvertinti atsakovo vaidmens viešojo intereso gynimo kontekste, o informacija būtų buvusi perduota ikiteisminio tyrimo pareigūnams. Pareiškėja prašo, kad būtų įvertintas atsakymo pateikimas VAI 10 straipsnio 4 dalies apimtyje.

Departamentas atsiliepime su skundu nesutinka, prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Paaikšino, kad iš Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šakių rajono policijos komisariato buvo gautas pranešimas apie atliekamą ikiteisminį tyrimą baudžiamojoje byloje Nr. duomenys neskelbtini pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 178 straipsnio 1 dalį (šiam ikiteisminiame tyrime pareiškėja yra pripažinta nukentėjusiąja), bei prašoma Departamento pareigūnams kartu su policijos pareigūnais nuvykti į įvykio vietą ir apskaičiuoti nupjautos medienos kiekį. Departamento MKD Kauno miškų kontrolės skyrius 2025 m. spalio 2 d. raštu Nr. AD5-20649 informavo privačios miško valdos savininkę R. Č., kad 2025 m. spalio 7 dieną 11.00 val. bus pradėtas neplaninis patikrinimas dėl galimai nustatytų teisės aktų pažeidimų privačioje miško valdoje, esančioje duomenys neskelbtini (kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini) bei pasiūlyta, kaip privataus miško savininkei, dalyvauti atliekant patikrinimą. Dalyvaujant privataus miško savininkei R. Č., jai priklausančioje miško valdoje, kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini, buvo išmatuoti neteisėtai nupjautų medžių kelmai. Buvo nustatyta, kad plynuoju miško kirtimu neteisėtai nukirstas 21 ažuolas, 32 pušis, 1 drebulė, 58 eglės ir 10 beržų, kurių bendras tūris yra 52,239 m³, taip pat atliktas žalos aplinkai paskaičiavimas ir nustatyta, kad padaryta 10 212,92 Eur žala aplinkai. Departamento MKD Kauno miškų kontrolės skyrius 2025 m. spalio 9 d. ikiteisminio tyrimo įstaigai pateikė atsakymą Nr. AD5-21279 „Dėl žalos aplinkai nustatymo“.

Departamente 2025 m. lapkričio 25 d. gautas ir užregistruotas Nr. AD3-3729 pareiškėjos Pranešimas, kuriuo pareiškėja prašė: „1. Skubiai inicijuoti žalos aplinkai nustatymo procedūrą; 2. Teisiškai įvertinti juridinio asmens veiksmus ir jų kvalifikaciją pagal MĮ ir AAĮ nuostatas; 3. Nustatyti, ar buvo pažeisti viešieji interesai, ir prireikus imtis papildomų priemonių jų apsaugai; 4. Informuoti Pareiškėją apie tyrimo eigą, rezultatų nustatymą ir institucijos numatomas priemones bei viešinimą“. Departamento Miškų kontrolės departamento 2025 m. gruodžio 31 d. raštu (atsakymu) Nr. AD5-26927 pareiškėjai buvo suteikta informacija apie tyrimo eigą, vadovaujantis gero administravimo principu (konstituciniu imperatyvu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, ir teise būti informuotam). Tai buvo informacinio pobūdžio dokumentas, priimtas tikslu suteikti informaciją apie atlikto tyrimo metu nustatytus aplinkos apsaugą ar gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus.

Viešajam interesui aplinkos apsaugos srityje užtikrinti valstybė yra įsteigusi specialias institucijas. Viena iš tokių valstybės institucijų, kurios uždavinys – užtikrinti teisėtumą ir teisėtvarką

aplinkos apsaugos srityje ir vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę – Departamentas. Lietuvos Respublikos valstybės miškų kadastro integruotos informacinės sistemos duomenimis, 2025 m. rugsėjo 25 d. buvo išduotas leidimas Nr. 12512382 kirsti mišką privataus miško savininkui (toliau – Leidimas), kuris galioja iki 2026 m. rugsėjo 24 d., žemės sklype, kurio kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini, esančiame duomenys neskelbtini girininkijos kvartale Nr. duomenys neskelbtini, sklypo Nr. 2, plynas kirtimas 0,2 ha plote. Iškertant medžius, neigiamas poveikis (žala) aplinkai padaromas visada, nepriklausomai nuo to, turi asmuo leidimą kirsti ar ne. Tačiau leidimo turėjimas ar neturėjimas svarbus sprendžiant klausimą, ar asmeniui kyla civilinė atsakomybė. Jeigu asmuo iškerta medžius turėdamas tam leidimą, jis veikia teisėtai. Už teisėtai veiksmis padarytą žalą atsakoma tik įstatymo nustatytais atvejais (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.246 straipsnio 3 dalis). Jeigu medžiai (saugotini želdiniai) iškertami neturint tam leidimo, žala aplinkai padaroma neteisėtai (CK 6.246 straipsnio 1 dalis), todėl kyla civilinė deliktinė atsakomybė.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 2 straipsnio 12 punktu, Departamentas nurodo, kad asmuo, kreipdamasis dėl kitų asmenų pažeistų teisių ir teisėtų interesų, turi nurodyti, kad jam suteikta teisė reikalauti ginti tų asmenų teises ir teisėtus interesus. Pranešėja R. Č. nebuvo nurodžiusi tokio pobūdžio aplinkybių, todėl laikoma, kad pateikė prašymą (pranešimą) apie galimus aplinkos apsaugą ar gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus ir jam negali būti taikomos VAI numatytos procedūros ir terminai, susiję su administracinių sprendimų priėmimu.

Kauno apygardos prokuratūros Marijampolės apylinkės prokuratūros prokuroras 2025 m. gruodžio 19 d. nutarimu nutraukė ikiteisminį tyrimą Nr. duomenys neskelbtini. Atsižvelgiant į tai, kad dėl galimai neteisėto kirtimo sklype, kurio kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini, esančio duomenys neskelbtini girininkijos duomenys neskelbtini kvartale, duomenys neskelbtini, Departamente buvo pradėta administracinio nusižengimo teiseną ROIK: duomenys neskelbtini, o pareiškėja savo 2025 m. lapkričio 25 d. pranešime prašė duomenų apie administracinio nusižengimo bylą („Informuoti Pareiškėją apie tyrimo eigą, rezultatų nustatymą ...“), jos prašymas buvo nagrinėjamas vadovaujantis ANK, o ne VAI nuostatomis. ANK 564 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad veiku, už kurių padarymą atsakomybė nustatyta ANK, tyrimas ir bylų nagrinėjimas vyksta pagal šiame kodekse nustatytas taisykles. Administracinio nusižengimo byloje ROIK: duomenys neskelbtini pareiškėja nėra administracinio nusižengimo teisenoje dalyvaujantis asmuo, neatitinka ANK 575 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinio nusižengimo teisenoje dalyvaujančių asmenų – nėra byloje nei administracinė atsakomybė traukiamas asmuo, nei nukentėjusysis, nei administracinė atsakomybė traukiamo asmens atstovas, nei nukentėjusiojo atstovas. Atsižvelgiant į ANK nuostatas, ne administracinio nusižengimo teisenoje dalyvaujančiam asmeniui, nėra teisinio pagrindo teikti informacijos apie administracinio nusižengimo bylą ir joje esančius duomenis. Su administracinio nusižengimo bylomis turi teisę susipažinti tik šių bylų administracinė teisenose dalyvavę (-ę) asmenys (-uo) kreipiantis tiesiogiai į instituciją, priėmusią sprendimą šiose administracinio nusižengimo bylose ar jų įgalioti atstovai. Nagrinėjant administracinių nusižengimų bylas Departamente taip pat yra vadovaujama ir Departamento direktoriaus patvirtintu Administracinių nusižengimų tyrimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašu (toliau – Aprašas). Aprašo 10 punkte yra nustatyta, kad „Jei nustatoma, kad veika turi administracinio nusižengimo požymių, turi būti pradėtas administracinio nusižengimo tyrimas, o kontroliuojamos užduoties terminas nustatomas atsižvelgiant į padaryto pažeidimo tyrimo ypatumus, pažeidimo padarymo datą ir kitas aplinkybes. Kontroliuojamos užduoties terminas nustatomas ne ilgesnis, nei 2 mėnesiai. Esant poreikiui, atsižvelgiant į atliktus ir siūlomus atlikti veiksmus, šis terminas gali būti pratęstas“, 11 punkte yra nustatyta, kad „Procesinis sprendimas užbaigti administracinio nusižengimo tyrimą (administracinio nusižengimo protokolas, nutarimas dėl administracinio nusižengimo, kai protokolas nesurašomas ar nutarimas nutraukti (nepradėti) administracinio nusižengimo teiseną), turi būti surašytas ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo administracinio nusižengimo tyrimo pabaigos. Jei dėl objektyvių priežasčių protokolo, nutarimo nutraukti teiseną, protokolo su administraciniu nurodymu, nutarimo, kai protokolas nesurašomas nėra galimybės surašyti per 1 mėnesį, šis terminas gali būti pratęstas“.

Įsiteisėjus nutarimui administracinio nusižengimo byloje, kurioje yra duomenų apie padarytą žalą aplinkai ir kuri yra neatlyginta, administracinio nusižengimo bylos medžiaga yra perduodama Departamento Teisės departamento Teisės taikymo skyriui, kuris, įvertinęs bylos medžiagą, atsižvelgdamas į suformuotą teismų praktiką, ir kreipiasi į teismą civilinio proceso tvarka, ginant viešąjį interesą, dėl padarytos žalos aplinkai atlyginimo. Analogiška tvarka kreipiamasi į teismą dėl žalos aplinkai atlyginimo ir tais atvejais, kai Departamente yra gaunamas nutarimas nutraukti ikiteisminį tyrimą, kuriame yra duomenų apie aplinkai padarytą žalą, kuri neatlyginta. Asmeniui, padariusiam žalą aplinkai, pirmiausia Departamentas siūlo geranoriškai atlyginti neteisėtais veiksmais padarytą žalą aplinkai per 40 dienų nuo šio pasiūlymo atlyginti žalą gera valia išsiuntimo dienos, be to, žalą aplinkai padaręs asmuo, turi teisę, ne vėliau kaip iki šiame pasiūlyme nurodyto termino pabaigos, kreiptis į Departamentą su motyvuotu prašymu dėl žalos aplinkai atlyginimo išdėstymo dalimis laikotarpiui iki dviejų metų. Leidimas Nr. duomenys neskelbtini kirsti mišką, žemės sklype, kurio kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini, privataus miško savininkui išduotas 2025 m. rugsėjo 25 d., kai miškas galimai iškirstas 2025 m. rugsėjo 6 d. Tačiau būtina atsižvelgti ir į tai, kad 2025 m. liepos 31 d. taip pat buvo išduotas leidimas Nr. duomenys neskelbtini kirsti mišką privataus miško savininkui, kuris galioja iki 2026 m. liepos 30 d., žemės sklype, kurio kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini, esančiame duomenys neskelbtini girininkijos kvartale Nr. duomenys neskelbtini, sklypo Nr. 2, plynas kirtimas 0,9 ha plote. Miškas abiejuose sklypuose iškirstas tuo pačiu metu. Iš Kartografinės duomenų bazės fragmentų ir sklypų brėžinių matyti, kad sklypai yra šalia vienas kito. Atsižvelgiant į teismų suformuotą praktiką, šiuo konkrečiu atveju galima kategoriškai teigti, kad iškertant mišką žemės sklype, kurio kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini, žala aplinkai nebuvo padaryta, nors Leidimas išduotas kiek vėliau nei iškirstas miškas. Atsiliepime cituojama Šiaulių apygardos teismo 2022 m. gegužės 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2A-290-368/2022.

Miško žemės sklype, kurio kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini, 2024 m. gruodžio 30 d. buvo surašytas privačios miško valdos duomenys neskelbtini apžiūros aktas. 2025 m. vasario 14 d. buvo sudaryta pavedimo sutartis parengti numatyto vykdyti miško kirtimo, biržės atrėžimo ir įvertinimo dokumentus. Atliktas medžių matavimas, apskaičiuotas iškirstinos medienos tūris, paruoštas miško želdinimo ir žėlinimo projektas, t. y. paruošti visi dokumentai, reikalingi išduoti Leidimą kirsti mišką. 2025 m. gruodžio 19 d. nutarime nutraukti ikiteisminį tyrimą Nr. duomenys neskelbtini yra nurodyta, kad medžiai nukentėjusiųjų sklypuose buvo iškirsti ne dėl siekio tyčia pagrobti turtą, bet dėl apsirikimo nustatant kirtavietės ribas. Kadangi medžiai buvo iškirsti per apsirikimą išeinant už leidime numatytų ribų, konstatuota, kad nebuvo įvykdyta nusikalstama veika, numatyta BK 178 straipsnio 1 dalyje ir ikiteisminis tyrimas nutrauktas. Esant šioms aplinkybėms konstatuotina, kad iškertant medžius žemės sklype, kurio kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini, žala aplinkai nebuvo padaryta, nes šiame žemės sklype jau buvo numatyta atlikti plyną miško kirtimą, paruošti dokumentai Leidimui gauti ir atžymėtos biržės ribos vietoje, tik kertant gretimą sklypą, dėl suklydimo buvo iškirsti medžiai ir sklype, kurio kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini, kai dar Leidimas nebuvo išduotas, tačiau miškas šiame sklype vis tiek būtų kertamas 2025 m. Ar reikalinga kreiptis į ikiteisminio tyrimo įstaigą dėl tyrimo atlikimo, dėl galimai padarytos nusikalstamos veikos, išduodant Leidimą po to, kai jau buvo miškas iškirstas, bus sprendžiama atlikus visus tyrimo veiksmus administracinio nusižengimo byloje ROIK: duomenys neskelbtini, prieš priimant procesinį sprendimą užbaigti administracinio nusižengimo tyrimą.

Departamento Miškų kontrolės departamento 2025 m. gruodžio 31 d. Raštas Nr. AD5-26927 pranešėjai nesuvaržė bei neapribojo įgytų teisių, nesukėlė teisinių pasekmių, todėl negali būti ginčo Komisijoje dalyku. Raštas yra informacinio pobūdžio, tai nėra administracinis sprendimas, sukuriantis pranešėjai teises ar pareigas. Be to, informacinio pobūdžio raštuose apskritai neturi būti nurodoma apskundimo tvarka, nes tokie raštai neskundžiami. Departamentas pripažįsta, kad šiame atsakyme yra nevisai tiksliai suformuluotos teisinės sąvokos, nes šį atsakymą ruošė miškininkas.

Pareiškėja pateikė Komisijai rašytinius paaiškinimus, kuriuose išdėstė savo nesutikimo su atsakovo atsiliepimu argumentus bei pateikė jų apibendrinimą: 1) atsiliepime neatsakyta į skundo

argumentus – nepaaiškinta, ar atsakant į kiekvieną iš septynių pareiškėjos Prašyme keltų klausimų jai buvo pateikta aiški ir tiksli informacija; 2) atsiliepime neatsakyta nei į vieną iš septynių klausimų, todėl tinkami atsakymai iki šiol nėra pateikti pareiškėjai; 3) atsiliepime nėra paneigta Rašte padaryta fakto vertinimo ir aiškinimo klaida – Rašte nurodoma, kad ikiteisminis tyrimas atliekamas dėl visų trijų sklypų, nors ikiteisminis tyrimas dėl Prašyme įvardinto sklypo nėra pradėtas; 4) atsiliepime nėra paneigta Rašte padaryta fakto vertinimo ir aiškinimo klaida – pareiškėja klausė apie bendrą poziciją apie prevencines priemones ir viešinimą, o ne apie konkretų atvejį, o Rašte apie bendrą prevenciją ir viešinimą nėra pasisakyta; 5) atsiliepime nėra paneigta Rašte padaryta fakto vertinimo ir aiškinimo klaida – Rašte teigta, kad į teisėsaugą turi kreiptis patys pareiškėjai, nors pareiškėja neklausė nieko, kas yra susiję su teisėsaugos institucijomis, o klausė, kas turi kreiptis dėl tokių situacijų viešinimo ginant viešąjį interesą; 6) Rašte padaryta esminė klaida konstatuojant, kad viešasis interesas – besikreipiančiųjų, fizinių asmenų kompetencijos klausimas, nors teisinis reglamentavimas ir teismų praktika aiškiai nurodo, kad už viešojo intereso gynimą yra atsakingas būtent atsakovas; 7) Rašte kalbėta apie „žalos aplinkai nustatymo procedūrą“, nors atsiliepime jau kalbama apie ANK ir administracinio nusižengimo bylą – tai aiškiai parodo, kad Raštas buvo nepilnas, neišsamus ir nemotyvuotas, be to, pareiškėja niekada neprašė jokių asmens duomenų, o tik bendrų duomenų. 8) Raštas nelaikytinas atitinkančiu VAI reikalavimus, nes iš jo nėra aišku nei kas yra „tyrimai“ – ar tai teisėsaugos institucijų atliekami tyrimai, ar institucijos atliekami tyrimai, o tai, kad Raštas detalizuojamas atsiliepime, įrodo, kad jis parengtas neišsamiai ir nemotyvuotai; 9) atsakovas pažeidė VAI įtvirtintą gero administravimo principą, išsamumo principą ir LVAT praktikoje išplėtotą bendradarbiavimo principą, nesilaikė Taisyklių 34 straipsnio – vietoje siekiant tinkamai išsiaiškinti situaciją ir galbūt pašalinti Prašymo neaiškumus, atsakovas pasirinko atmetinį Prašymo įvertinimą ir biurokratinį bei nemotyvuotą atsakymo parengimą; 10) atsakovas dalį argumentų pateikė tik atsiliepime ir tai įrodo, kad Raštas neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalies ir 6 dalies nuostatų.

Skundas tenkintinas iš dalies

Pareiškėja 2025 m. lapkričio 25 d. pranešimu „Dėl neteisėto miško kirtimo ir bandymo išvengti atsakomybės, vėliau įteisinant jau įvykdytus neteisėtus veiksmus“ kreipėsi į Departamentą, nurodė, kad Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šakių policijos komisariate pagal 2025 m. rugsėjo 6 d. gautą pranešimą pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl neteisėto miško kirtimo duomenys neskelbtini girininkijos duomenys neskelbtini kvartale (duomenys neskelbtini). Teisėsaugos institucijoms buvo nedelsiant perduota informacija, kad neteisėtas kirtimas apėmė visus trijų atskirų kadastrinių numerių sklypus, o ne tik du sklypus (kadastriniai Nr. duomenys neskelbtini ir duomenys neskelbtini), kurių savininkai kreipėsi į teisėsaugą. Neteisėtai iškirstas ir gretimas žemės sklypas (kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini), kurio savininkas apie pažeidimą pats neparnešė, o šio sklypo dalyje įvykdyto kirtimo nepastebėjo aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai. Neteisėto kirtimo faktą patvirtina pradėtas Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šakių policijos komisariato ikiteisminis tyrimas Nr. duomenys neskelbtini pagal BK 178 straipsnio 1 dalį. Kadangi visuose trijuose sklypuose kirtimas vykdytas tuo pačiu metu, akivaizdu, kad kirtimas vykdytas kaip vientisas veiksmas, o vėlesnis pažeidėjo bandymas įteisinti kirtimą sklype Nr. duomenys neskelbtini, ir veiksmai, vykdyti siekiant pranešimo apie ketinimą kirsti mišką pateikimo inicijavimo (išduotas leidimas Nr. duomenys neskelbtini, galiojantis nuo 2025 m. rugsėjo 25 d., plynas kirtimas, 0,2 ha), laikytinas bandymu formaliai sukurti teisinį pagrindą jau įvykdytiems neteisėtiems veiksams, kurie buvo atlikti iki leidimo išdavimo ir todėl nėra atleidžiami nuo atsakomybės. Nurodė, kad medžių kirtimas neturint leidimo pažeidžia Lietuvos Respublikos miškų įstatymo (toliau – MĮ) 9 straipsnio 6 ir 7 dalis, 5 straipsnio 3 dalies 4 punktą. Šiuo atveju konstatuotinas miško ekosistemos sunaikinimas, brandžios buveinės praradimas, kraštovaizdžio pokytis, aplinkos komponentų negrįžtamas pažeidimas. Galimai pažeidimą atliko juridinis asmuo, kuriam miško naudojimo teisinis reguliavimas žinomas, todėl neteisėti veiksmai laikytini sąmoningais ir tyčiais. Išaiškėjus, kad pažeidimą atliko juridinis asmuo, atliekant tyrimą prašė įvertinti ankstesnių ar pakartotinių pažeidimų juridinio asmens veikloje buvimą. Prašė atsakyti į klausimus: 1) ar

Departamentas ketina paviešinti šią neteisėto kirtimo ir jo galimo maskavimo schemą, siekiant užkirsti kelią analogiškomis praktikoms ateityje? 2) Kokios prevencinės priemonės taikomos tokiais atvejais – ar numatoma viešinti informaciją per televiziją, žiniasklaidą, inicijuoti žurnalistinius tyrimus? 3) Ar, atsižvelgiant į viešąjį interesą, dėl tokios veiklos viešinimo turėtų kreiptis patys neteisėtų veiksmų paveikti asmenys, ar tai turėtų būti institucijos iniciatyva? 4) Skubiai inicijuoti žalos aplinkai nustatymo procedūrą; 5) teisiškai įvertinti juridinio asmens veiksmus ir jų kvalifikaciją pagal MĮ ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo (toliau – AAĮ) nuostatas; 6) nustatyti, ar buvo pažeisti viešieji interesai ir prireikus imtis papildomų priemonių jų apsaugai; 7) informuoti pareiškėją apie tyrimo eigą, rezultatų nustatymą ir institucijos numatomas prevencines priemones bei viešinimą.

Departamentas 2025 m. gruodžio 31 d. raštu Nr. AD5-26927 „Dėl pranešimo“ pateikė atsakymus į pareiškėjos Pranešimo klausimus. Atsakydamas į pirmąjį klausimą nurodė, kad Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šakių rajono policijos komisariate atliekamas ikiteisminis tyrimas baudžiamojoje byloje Nr. duomenys neskelbtini, o Departamento MKD pradėta administracinė teiseną ROIK duomenys neskelbtini siekiant nustatyti galimus aplinkosauginius pažeidimus. Departamento nuomone, šiuo atveju taikomas netikslus teisės aktų nuostatų aiškinimas ir interpretavimas, kadangi ANK 272 ir 273 straipsniuose numatyta administracinė atsakomybė taikoma visiems asmenims, kurie savavališkai atlieka savavališkus veiksmus, nors pagal atitinkamų teisės aktų nuostatų loginę, semantinę analizę ir tekstinį aiškinimą administracinė atsakomybė turi būti taikoma tik miško valdytojams, savininkams ir naudotojams. MĮ II skyriaus „Miško naudojimas“ 9 straipsnio, kuriame reglamentuotos miško valdytojų, savininkų ir naudotojų pareigos, 6 dalyje nustatytas draudimas atlikti kirtimus ir naudoti kitus miško išteklius negavus nustatyta tvarka išduoto leidimo, kai pagal galiojančius teisės aktus toks leidimas reikalingas. Vertintina, kad pagal pavadinimo logiką ir tekstą, 9 straipsnis taikytinas tik miško valdytojams, savininkams ir naudotojams. Tas pats pasakytina analizuojant ir teisinį reglamentavimą, numatytą Miškų įstatymo 10 straipsnyje (miško valdytojų, savininkų ir naudotojų teisė naudotis mišku bei jo ištekliais). Pagal Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-1055 (suvestinė redakcija nuo 2024 m. liepos 30 d.), 2.1, 2.3, 2.4, 2.6 papunkčius, 6 punktą, leidimas kirsti mišką išduodamas privataus miško savininkui ar savininko įgaliotam asmeniui pagal pateiktą notaro patvirtintą ar notaro patvirtinimui prilygintą įgaliojimą, valstybinio miško ar žemės valdytojui arba jo įgaliotam asmeniui, miško naudotojui ar jo įgaliotam asmeniui, pateikusiam miško ir miško išteklių naudojimo teisę įrodančius dokumentus, o 43 punkte nurodyta, kad miško kirtimas pažeidžiant leidime ir (ar) pranešime nurodytus reikalavimus ir sąlygas laikomas savavališku miško kirtimu. Visi kiti asmenys, kurie nėra miško valdytojai, savininkai ir naudotojai, negali gauti leidimo kirsti mišką. Darytina išvada, kad ANK 272 ir 273 straipsniuose numatyta administracinė atsakomybė taikytina tik miško valdytojams, savininkams ir naudotojams, kurie neturėdami leidimo atlieka minėtus savavališkus veiksmus. Departamento nuomone, ANK 273 straipsnyje (savavališkas medžių ir krūmų kirtimas, naikinimas arba žalojimas privačiuose miškuose) numatyta administracinė atsakomybė taikoma tik miško valdytojams, savininkams ir naudotojams. Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šakių rajono policijos komisariate ir Departamento MKD pabaigus tyrimus, bus sprendžiama dėl galimybės paviešinti pareiškėjos minimas galimai neteisėtas veikas ir jų maskavimo schemas siekiant užkirsti kelią analogiškomis praktikoms ateityje. Atsakydamas į antrąjį klausimą Departamentas nurodė, kad vykstant tyrimams Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šakių rajono policijos komisariate ir Departamento MKD, Departamento MKD informacijos neviešins, nes paskelbta informacija gali pakenkti tyrimų rezultatams. Atsakydamas į trečiąjį klausimą, Departamentas paaiškino, kad viešasis interesas – tai visuomenės interesų visuma, kurią apsprendžia aukštesnis visuomenės išlikimo užtikrinimo tikslas, svarbesnis už trumpalaikius ar siauresnius turtinės naudos, pelno siekimo interesus, atspindintis ir išreiškiantis pamatines konstitucines visuomenės vertybes. Viešąjį interesą gina prokuratūra, teismai, valstybės bei valdžios įstaigos ir specialiosios priežiūros institucijos. Pareiškėjos minimu atveju galimai neteisėta veika padaryta privačioje (privačiose) miško valdose, todėl, Departamento nuomone, dėl tokios veiklos į

teisėsaugos institucijas turėtų kreiptis patys neteisėtų veiksmų paveikti asmenys, jei jie mano, kad yra pažeistas viešasis interesas. Taip pat Departamentas informavo, kad žalos aplinkai nustatymo procedūra inicijuota. Juridinio asmens veiksmai ir jų kvalifikacija bus įvertinta atliekamų tyrimų metu. Atsakydamas į šeštąjį klausimą, Departamentas pateikė nuomonę, kad minimu atveju viešasis interesas nėra pažeistas, tarp galimų pažeidėjų ir pareiškėjos yra turtiniai santykiai, kurie reglamentuojami civilinės teisės. Dėl pareiškėjos prašymo informuoti pareiškėją apie tyrimo eigą, rezultatų nustatymą ir institucijos numatomas prevencines priemones bei viešinimą, nurodė, kad vadovaujantis ANK 570 straipsnio 4 punktu išnagrinėjus administracinio nusižengimo bylą dėl šio atvejo paviešinimo svarbos bus priimtas atskiras sprendimas ir apie tai pareiškėja bus informuota atskirai. Nurodė Rašto apskundimo tvarką.

Ginčas kilo dėl Departamento Rašto, pateikto atsakant į pareiškėjos 2025 m. lapkričio 25 d. Pranešimą, teisėtumo.

Ginčo teisiniams santykiams aktualios VAI, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) (redakcija, galiojusi nuo 2024 m. lapkričio 23 d. iki 2026 m. sausio 12 d.), Taisyklių nuostatos.

VAI 2 straipsnio 10 dalimi nustatyta, kad prašymas – tai su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus; skundas – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti (2 straipsnio 12 dalis). Vadovaujantis VAI 3 straipsniu, viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi viešojo administravimo principais. VAI 3 straipsnio 5 punkte įtvirtintas išsamumo principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. VAI 10 straipsnio 4 dalimi nustatyta, kad viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.

Vadovaujantis VAI 11 straipsnio 1 dalimi, asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas taisykles.

Pagal Taisyklių 35 punktą prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš VAI 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.1 papunktis); į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualiu klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.2 papunktis); į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAI 13 straipsnyje nustatyta tvarka (45.3 papunktis); į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma (45.4 papunktis). Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis VAI 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas (Taisyklių 47 punktas).

Bylos medžiaga nustatyta, kad pareiškėja kreipėsi į Departamentą, pranešdama apie tai, jog Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šakių policijos komisariate pagal 2025 m. rugsėjo 6 d. gautą pranešimą pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl neteisėto miško kirtimo duomenys neskelbtini girininkijos duomenys neskelbtini kvartale (duomenys neskelbtini). Nurodė, kad tuo pat

metu neteisėtai iškirsti trys žemės sklypai, tačiau vieno iš jų savininkas (kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini) į teisėsaugos institucijas nesikreipė, o kirtimus galimai atliko juridinis asmuo, vėliau įteisinęs kirtimą žemės sklype (kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini).

Kreipdamasi į Departamentą, pareiškėja nurodė septynis klausimus, siekė sužinoti, ar Departamentas paviešins šią neteisėto kirtimo ir jo galimo maskavimo schemą, kokios prevencinės priemonės taikomos tokiais atvejais bei koks subjektas (Departamentas ar pats fizinis asmuo) turėtų kreiptis dėl tokios neteisėtos veiklos viešinimo. Taip pat pareiškėja prašė inicijuoti žalos aplinkai nustatymo procedūrą, teisiškai įvertinti juridinio asmens veiksmus, nustatyti, ar buvo pažeisti viešieji interesai ir prireikus imtis priemonių juos apsaugoti bei informuoti pareiškėją apie tyrimo eigą, rezultatus, prevencines priemones ir jų viešinimą.

Atsižvelgus į pareiškėjos Prašymo turinį, Komisijos vertinimu, jis priskirtinas Taisyklių 45.4 papunktyje nurodytiems kitiems prašymams, į kuriuos atsakoma laisva forma.

Gero administravimo principas suponuoja tai, kad viešojo administravimo subjektas turi pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu (žr., pvz., LVAT 2015 m. birželio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015). LVAT praktikoje yra konstatuota, jog skundžiamo atsakymo, kuriuo pateikiama informacija, teisėtumas ir pagrįstumas turi būti vertinamas suteiktos informacijos išsamumo, tikslumo, teisėtumo ir objektyvumo aspektais (LVAT 2012 m. rugsėjo 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS662-538/2012). Spręsdamas dėl informacijos išsamumo principo, LVAT yra konstatavęs, kad išsamumą apsprendžia pateikto prašymo turinys, t. y. teikiama informacija turi atitikti prašymo turinį (2012 m. vasario 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A438-97/2012, 2024 m. spalio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-5660-552/2024, 2026 m. sausio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-227-821/2026).

LVAT yra išaiškinęs, kad viešojo administravimo subjekto atsakymui į asmens kreipimąsi Taisyklių 45 punkto prasme nepagrįsta reikalauti taikyti VAĮ 10 straipsnio 5 dalies reikalavimus. Atsakymu į tokį kreipimąsi nėra sprendžiama dėl pareiškėjo teisių ir teisėtų interesų (žr., pvz., 2012 m. spalio 18 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-2452/2012, 2021 m. kovo 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-768-575/2021).

Taigi Komisija šiame sprendime vertins Raštą išsamumo ir atitikimo Prašymo turiniui prasme.

Vadovaujantis Įstatymo 6 straipsniu, aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo biudžetinė įstaiga Departamentas. Šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalimi nustatyta, kad aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai turi šias teises ir pareigas: šio Įstatymo nustatytais atvejais ir nustatyta tvarka duoti privalomuosius nurodymus fiziniams ir juridiniams asmenims (6 punktas); surašyti protokolus, aktus ir kitokius nustatytos formos dokumentus (8 punktas); įstatymų nustatyta tvarka nagrinėti administracinių nusižengimų bylas ir skirti administracines nuobaudas (9 punktas); gauti iš juridinių ir fizinių asmenų informaciją, reikalingą užkirsti kelią aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimams, išaiškinti pažeidimus ir nustatyti pažeidėjus, patraukti juos atsakomybėn, taip pat gauti informaciją apie ūkinės veiklos poveikį aplinkai, informaciją, susijusią su mokesčiais už aplinkos teršimą bei gamtos išteklių naudojimą (13 punktas); gavę pranešimą ir (ar) informaciją apie galimus aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimus, imtis priemonių, kad pažeidimas būtų išaiškintas ir nustatyti pažeidėjai, o jeigu patys to padaryti negali, informuoti kompetentingą valstybės instituciją, kad ši imtūsi priemonių pažeidimui išaiškinti ir pažeidėjui nustatyti (15 punktas); nustačius aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimą, kuriuo aplinkai buvo padaryta žala, ir apskaičiavus padarytą žalą aplinkai, išskyrus atvejus, kai padarytas reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai, dėl kurio turi būti taikomas aplinkos būklės atkūrimas iki pirminės būklės, privalo aplinkos ministro nustatyta tvarka pasiūlyti pažeidėjui gera valia atlyginti žalą ir kitus susijusius nuostolius. Jeigu pažeidėjas per aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno nurodytą terminą savanoriškai žalos ir kitų susijusių nuostolių neatlygina, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas aplinkos ministro nustatyta tvarka privalo pateikti ieškinį teisme dėl padarytos aplinkai žalos ir kitų susijusių nuostolių atlyginimo (16 punktas); atlikti kituose įstatymuose nustatytus aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės veiksmus (22 punktas).

Vadovaujantis MĮ (teisės akto redakcija, galiojusi nuo 2024 m. liepos 1 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d.) 5 straipsnio 4¹ dalimi, Departamentas, be kita ko, atlieka valstybinę visų nuosavybės formų šalies miškų apsaugos kontrolę (1 punktą), kai yra pagrindas manyti, kad viešasis interesas pažeistas valstybinės miškų apsaugos srityje, kreipiasi į teismą dėl viešojo intereso gynimo, išskyrus atvejus, kai viešasis interesas pažeistas dėl Departamento veiksmų ar neveikimo. Tais atvejais, kai viešasis interesas pažeistas Departamento veiksmų ar neveikimo, Departamentas dėl viešojo intereso gynimo kreipiasi į prokuratūrą (3 punktą). Pagal to paties įstatymo 23 straipsnio 2 dalį, pareikšti ieškiniai dėl neteisėta veika padarytos žalos turi teisę: miško valdytojai, savininkai ir naudotojai, kurių miškui, turtui ar teisėtiems interesams padaryta žala (1 punktą); aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, kai žala padaryta aplinkai (2 punktą).

Iš nurodyto teisinio reglamentavimo matyti, kad Departamentas veikia ne tik kaip viešojo administravimo subjektas, o taip pat ir kaip institucija, vykdanči aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę. Atsakovas turi veikti pagal galiojančią teisinę reguliavimą bei pagal suteiktą kompetenciją ir gali priimti tik tokius sprendimus, kuriuos teisės aktai jį įgalina priimti.

Pareiškėja kreipėsi į Departamentą, pateikdama informaciją, jog privačioje miško valdoje, žemės sklypuose kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini ir kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini, neteisėtai iškiristas miškas ir dėl to pradėtas ikiteisminis tyrimas. Tuo pačiu iškiristas gretimas žemės sklypas kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini, tačiau apie tai teisėsaugos institucijoms nepranešta, ikiteisminis tyrimas nepradėtas. Nurodžiusi, kad neteisėtus kirtimus galimai sąmoningai ir tyčia atliko juridinis asmuo, paminėdama viešąjį interesą ir visuomenės informavimo svarbą, pareiškėja prašė atsakyti į klausimus. Skundžiamuoju Raštu Departamentas pateikė atsakymą į pareiškėjos Pranešimą.

Į klausimą, ar Departamentas ketina paviėšinti neteisėto kirtimo ir jo galimo maskavimo schemą, siekiant užkirsti kelią analogiškomis praktikoms ateityje (pirmas klausimas), atsakovas atsakė, kad dėl galimybės paviėšinti pareiškėjos nurodytas galimai neteisėtas veikas ir jų maskavimo schemas bus sprendžiama pabaigus tyrimus Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šakių rajono policijos komisariate ir Departamento MKD.

Į pareiškėjos klausimą, kokios prevencinės priemonės taikomos tokiais atvejais – ar numatoma viešinti informaciją per televiziją, žiniasklaidą, inicijuoti žurnalistinius tyrimus (antrasis klausimas), Departamentas nurodė, kad, kol atliekami tyrimai, informacijos neviešins, nes paskelbta informacija gali pakenkti tyrimų rezultatams.

Į trečiąjį pareiškėjos užduotą klausimą, ar dėl tokios veiklos viešinimo turėtų kreiptis patys neteisėtų veiksmų paveikti asmenys, ar tai turėtų būti institucijos iniciatyva, Departamentas pateikė nuomonę, kad nagrinėjamu atveju į teisėsaugos institucijas turėtų kreiptis patys neteisėtų veiksmų paveikti asmenys, kadangi galimai neteisėta veika padaryta privačioje (privačiose) miško valdose.

Paminėti pirmi trys Pranešimo klausimai yra bendro pobūdžio, susiję su miškų galimai neteisėtų kirtimų viešinimu. Pareiškėja Komisijai pateiktuose rašytiniuose paaiškinimuose patvirtino, kad klausė apie bendrą poziciją apie prevencines priemones ir viešinimą, o ne apie konkretų atvejį. Iš Rašto turinio matyti, kad atsakymus į šiuos klausimus Departamentas pateikė.

Pranešime pareiškėja prašė inicijuoti žalos aplinkai nustatymo procedūrą (ketvirtasis prašymas). Pažymėtina, kad visais atvejais viešojo administravimo subjektas, rengdamas atsakymą į asmens prašymą, privalo atsižvelgti į jo turinį. Tai reiškia, kad skundo nagrinėjimo ribas nustato pats pareiškėjas savo prašymo turiniu, kurių institucija, nagrinėjanti skundą ar prašymą, privalo laikytis. Šiuo aspektu aktuali ir LVAT praktika, pateikta 2026 m. sausio 28 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-227-821/2026, kurioje pasisakyta, kad teismui sprendžiant dėl pareikšto reikalavimo negali būti vertinamos tos aplinkybės ir reikalavimai, kurie nebuvo nurodyti asmens kreipimesi, nes tai reikštų tarp šalių kilusio ginčo, kuris persikelia į teismą, neapibrėžtumą bei administracinės bylos ribų peržengimą. Pažymėtina, kad pareiškėja Pranešime nedetalizavo šio klausimo, t. y. neprašė nurodyti nei kada žalos aplinkai nustatymo procedūra pradėta, nei kiek laiko trunka ir pan., t. y., to, ką dabar nurodo skunde Komisijai. Departamentas Rašte atsakė, kad ši procedūra inicijuota. Komisijos vertinimu, atsakymas į šį klausimą atitiko prašymo turinį. Jeigu pareiškėja turėjo papildomų klausimų, ji turėjo teisę kreiptis į atsakovą, siekdama išsklaidyti jai kilusias abejones.

Pranešime pareiškėja nurodė, kad „Galimai pažeidimą atliko juridinis asmuo, užsiimantis ūkinės komercinės veiklos rūšimi – miškininkyste. <...> Išaiškėjus, kad pažeidimą atliko būtent juridinis asmuo, prašau atliekant tyrimą, įvertinti ir galimą ankstesnių ar pakartotinių pažeidimų šio juridinio asmens veikloje buvimą, nes tai turi esminę reikšmę sprendžiant dėl teisinių, administracinių ir prevencinių priemonių taikymo“. Penktuoju prašymu pareiškėja prašė, kad Departamentas įvertintų juridinio asmens veiksmus ir jų kvalifikaciją pagal MĮ ir AAĮ nuostatas. Atsakydamas, Departamentas paaiškino, kad juridinio asmens veiksmai ir jų kvalifikacija bus įvertinta atliekamų tyrimų metu. Pareiškėja skunde Komisijai vertino, kad iš atsakymo Rašte jai neaišku, apie kokius tyrimus kalbama (ikiteisminį, institucijoje atliekamą ir pan.), taip pat mano, kad atsakovas turėjo bent jau detalizuoti apie kurį miško sklypą (-us) kalbama. Pažymėtina, kad apie Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šakių policijos komisariate atliekamą ikiteisminį tyrimą pareiškėjai buvo žinoma Pranešimo teikimo metu. Šį tyrimą atlieka ne Departamentas. Informacija apie atliekamų tyrimų rūšis pareiškėjai buvo žinoma iš Departamento Rašte nurodyto atsakymo į antrąjį prašymą, t. y., kad „Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šakių rajono policijos komisariate ir Departamento MKD atliekami baudžiamieji ir administraciniai tyrimai.“ Komisijos vertinimu, atsakymas į ketvirtąjį prašymą atitiko prašymo turinį. Jeigu pareiškėja turėjo papildomų klausimų, ji turėjo teisę kreiptis į atsakovą. Komisijai pateiktame atsiliepime Departamentas nurodė, kad dėl galimai neteisėto kirtimo sklype, kurio kadastrinis Nr. duomenys neskelbtini, esančio duomenys neskelbtini girininkijos duomenys neskelbtini kvartale, duomenys neskelbtini, Departamente buvo pradėta administracinio nusižengimo teiseną ROIK: duomenys neskelbtini. Taigi, pareiškėjai jau yra žinoma (tapo žinoma bylos nagrinėjimo procese) tai, apie kuriame žemės sklype atliktus veiksmus Departamentas pradėjo administracinio nusižengimo teiseną. Pareiškėja skunde argumentuoja, kad Departamentas klaidingai nurodo Rašte, jog ikiteisminis tyrimas atliekamas dėl visų trijų žemės sklypų. Pažymėtina, kad Rašte minimas Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šakių rajono policijos komisariate atliekamas ikiteisminis tyrimas, tačiau, priešingai nei teigia pareiškėja, Rašte nėra duomenų, kad šis ikiteisminis tyrimas atliekamas dėl visų trijų žemės sklypų.

Į šeštąjį prašymą nustatyti, ar buvo pažeisti viešieji interesai ir prirėkus imtis papildomų priemonių jų apsaugai, Departamentas pateikė nuomonę, kad viešasis interesas nėra pažeistas, nes tarp galimų pažeidėjų ir pareiškėjos susiklostę turtiniai santykiai, kurie reglamentuojami civilinės teisės normų. Pareiškėja skunde Komisijai, dėstydamą argumentus dėl atsakovo atsakymo į jos Pranešimo šeštąjį prašymą, nurodo, kad, pareiškėjos vertinimu, „Atsakovė privalo apskaičiuoti aplinkai padarytą žalą pagal specialias metodikas ir inicijuoti civilinę bylą teisme prieš juridinius ar fizinius asmenis, atsakingus už kirtimą. Tokia byla vyks nepriklausomai nuo Pareiškėjos ar Sklypo Nr. 2 savininko civilinių bylų, nes bylose būtų ginamas skirtingas interesas (Pareiškėja gina savo privatų interesą, o Atsakovė – viešąjį interesą). Apskritai, Atsakovė neturi laukti policijos atliekamų ikiteisminių tyrimų baigties tam, kad ginti viešąjį interesą, privalo veikti savarankiškai, apskaičiuoti žalą gamtai ir inicijuoti teismo procesą, kad pinigai už suniokotą gamtą būtų sumokėti į valstybės biudžetą. <...> Pareiškėjai lieka neaišku, ar Atsakymo šeštuoju klausimu apskritai nenorima ginti viešojo intereso, ar Atsakymą rengiant nebuvo įsigilinta į teisinį reglamentavimą, kuriame atskirtas privataus ir viešojo intereso gynimas.“

Byloje nėra ginčo, kad Departamentas, kurio struktūroje yra aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, jo kompetencijos ribose atsakingas už aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimų išaiškinimą ir pažeidėjų nustatymą, o nustatius aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimą, kuriuo aplinkai buvo padaryta žala, – už žalos aplinkai nustatymą ir išieškojimo procedūrą (Įstatymo 6 straipsnis, 12 straipsnio 1 dalies 15 ir 16 punktai, MĮ 5 straipsnio 4¹ dalies 1 punktas, 23 straipsnio 2 dalies 2 punktas).

Pareiškėjai skunde Komisijai reiškiant susirūpinimą dėl procedūrų, susijusių su žalos aplinkai nustatymu ir išieškojimu iš atsakingų asmenų, vykdymo, pažymėtina, kad pareiškėjai Rašte pateiktu atsakymu į jos ketvirtąjį prašymą buvo pateikta informacija apie tai, jog žalos aplinkai nustatymo procedūra inicijuota. Tačiau tokia atsakovo praktika, kai pareiškėjai Raštu nebuvo išsamiai atsakyta į

jos kreipimosi šeštąjį prašymą, o atsakyta apie privataus intereso gynimą, t. y. į tai, ko neklausė pareiškėja, neatitinka gero administravimo, pažeidžia pareiškėjos teisę gauti atsakymą. LVAT praktikoje akcentuota, jog asmens prašymo perkvalifikavimas, iš esmės nepriimant įstatyme numatytų sprendimų, prilyginamas pareigos motyvuoti priimamus administracinius aktus pažeidimui. Tokia situacija taip pat nėra suderinama su VAĮ įtvirtintu objektyvumo principu (žr., pvz., 2015 m. kovo 16 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. A-1433-146/2015). Departamentas atsiliepime taip pat pripažįsta, kad šiame atsakyme (Komisijos pastaba: Rašte) yra nevisai tiksliai suformuluotos teisinės sąvokos.

Septintuoju klausimu pareiškėja prašė būti informuota apie tyrimo eigą ir rezultatus, numatomas prevencines priemones ir viešinimą. Departamentas nurodė, kad dėl nagrinėjamo atvejo paviešinimo bus priimtas atskiras sprendimas, apie kurį pareiškėja bus informuota. Taip pat nurodė ANK 570 straipsnio 4 punktą (Komisijos pastaba: dalį).

Vadovaujantis ANK 570 straipsnio 4 dalimi, viešuose teismo posėdžiuose išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų medžiaga yra vieša ir su ja teisingumo ministro nustatyta tvarka gali susipažinti suinteresuoti asmenys, jeigu jie pagrindžia susipažinimo interesą ir yra įsiteisėjęs teismo sprendimas, užbaigiantis teiseną. Komisija sutinka su pareiškėjos skundo argumentais, kad šios teisinės nuostatos nurodymas Rašte nesusietas su faktinėmis aplinkybėmis, t. y. Departamento atsakymu, kad dėl nagrinėjamo atvejo paviešinimo bus priimtas atskiras sprendimas, apie kurį pareiškėja bus informuota. Taip pat, atsakydamas į šį pareiškėjos prašymą, Departamentas Rašte nieko nepasisakė dėl prašymo informuoti pareiškėją apie tyrimo eigą ir rezultatus, numatomas prevencines priemones tenkinimo (netenkinimo). Atsiliepime atsakovas jau nurodo, kad prašymą nagrinėjo vadovaudamasis ANK, o ne VAĮ nuostatomis, nurodo ANK 575 straipsnio 1 dalį ir paaiškina, kad, atsižvelgiant į ANK nuostatas, ne administracinio nusižengimo teisenoje dalyvaujančiam asmeniui, nėra teisinio pagrindo teikti informacijos apie administracinio nusižengimo bylą ir joje esančius duomenis. Tokio pobūdžio informacijos, kaip atsiliepime, nebuvo nurodyta pareiškėjai pateiktame Rašte. Taip pat Rašto apskundimo tvarka nurodyta būtent pagal VAĮ 14 straipsnį. Taigi, iš Rašto turinio visiškai neaišku, kokią procedūrą vykdė atsakovas, nagrinėdamas šį pareiškėjos prašymą, ir kokiu pagrindu liko Rašte nepasisakyta (neatsakyta) dėl prašymo informuoti pareiškėją apie tyrimo eigą ir rezultatus, numatomas prevencines priemones.

Pareiškėja skunde Komisijai Prašyme nurodytos informacijos gavimą sieja su visuomenės teise gauti informaciją apie aplinką. Komisija pažymi, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. spalio 22 d. nutarimu Nr. 1175 „Dėl Informacijos apie aplinką Lietuvos Respublikoje teikimo visuomenei tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Informacijos apie aplinką Lietuvos Respublikoje teikimo visuomenei tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato, kaip užtikrinti visuomenei teisę susipažinti su institucijų turima arba joms skirta informacija apie aplinką Lietuvos Respublikoje ir ją naudotis, padaryti ją prieinamesnę, reglamentuoja šios informacijos teikimo sąlygas. Tvarkos aprašas netaikomas informacijos apie rengiamus planus ir programas, skirtus aplinkos oro ir vandens apsaugai bei atliekų tvarkymui, teikimo ir visuomenės dalyvavimo rengiant šiuos planus ir programas atvejams ir tvarkai nustatyti. Pagal šio Tvarkos aprašo 2.3 papunktį, informacija apie aplinką, be kita ko, reiškia ir priemones (įskaitant administracines), tokias kaip susitarimai aplinkos klausimais, įvairių sričių politika, teisės aktai, planai ir programos, ir veiklą, darančią arba galinčią daryti poveikį Tvarkos aprašo 2.1 ir 2.2 punktuose nurodytiems elementams ir veiksniams, *taip pat šiems elementams apsaugoti sukurtas priemonės ar veiklą*. Tvarkos aprašo 6 punkte apibrėžta, kas turi būti nurodyta pareiškėjo rašytiniame prašyme, o III skyriuje „Neteiktina informacija“ išvardyti atvejai, kada informacija gali būti neteikiama, kada institucija neteikia informacijos (įskaitant, jei informacijos pateikimas pažeistų įstatymų saugomą asmens teisę į nešališką teismą arba pagal įstatymus būtų laikomas kliudymu teisminėms ar valstybės institucijoms atlikti baudžiamosios, civilinės arba administracinės bylos (procedūros) tyrimą ar nagrinėjimą (18.4 papunktis)) ir kt. Visais atvejais, kai informacija neteikiama, turi būti įsitikinta, kad apsaugoti Tvarkos aprašo 18 punkte nurodytus interesus svarbiau nei užtikrinti pareiškėjo teisę gauti informaciją (Tvarkos aprašo 19 punktas). Nagrinėjamu atveju Rašte nevertinta ir

nenurodyta, kodėl Departamentas nepateikė visos pareiškėjos Prašymo šeštuoju ir septintuoju prašymais prašytos informacijos.

Vadovaujantis VAI 10 straipsnio 4 dalimi, viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Taisyklių 32 punkte taip pat numatyta, kad prašymai ir skundai, išskyrus prašymus ir skundus, į kuriuos Taisyklių 18 punkte nustatyta tvarka galima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per VAI 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus.

Pareiškėja kreipėsi į Departamentą 2025 m. lapkričio 25 d. pranešimu, taigi atsakymas į šį kreipimąsi turėjo būti priimtas 2025 m. gruodžio 23 d. Komisijai į bylą nepateikta duomenų, kurių pagrindu galima būtų daryti išvadą, kad pareiškėjos kreipimosi nagrinėjimo terminas būtų pratęstas. Raštas priimtas 2025 m. gruodžio 31 d., t. y. nežymiai (2 d. d.) praleidus VAI 10 straipsnio 4 dalimi nustatytą terminą, tačiau akivaizdu, kad tai nesutrukė pareiškėjai laiku pasinaudoti Rašto apskundimo teise.

Be to, LVAT yra suformavęs praktiką, jog procesinių terminų, nustatytų viešojo administravimo subjektams, per kuriuos jie turi priimti administracinį sprendimą ar atlikti veiksmus, pasibaigimas tiesiogiai nesukuria neigiamų teisinių padarinių, tik prailgina administracinį procesą (LVAT 2013 m. spalio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A602-1333/2013). Taigi pareiškėjos Pranešimo nagrinėjimo termino pažeidimas negali būti pagrindu naikinti visą skundžiamą Raštą.

Komisija, įvertinusi Raštą ne teisėtumo, bet jo išsamumo ir atitikimo prašymo turiniui aspektu, atsižvelgdama į aukščiau išdėstytą, sprendžia, kad Departamento Rašte pateikti atsakymai į Pareiškėjos Prašymo šeštąjį ir septintąjį prašymus neatitinka prašymo turinio ir dėl to Rašto dalis, kuria siekta atsakyti į pareiškėjos prašymus Nr. 6 „Nustatyti, ar buvo pažeisti viešieji interesai, ir prireikus imtis papildomų priemonių jų apsaugai“ ir Nr. 7 „Informuoti pareiškėją apie tyrimo eigą, rezultatų nustatymą ir institucijos nenumatomas prevencines priemones bei viešinimą“, naikintina ir Departamentas įpareigotinas iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2025 m. lapkričio 25 d. Prašymo dalį dėl šeštojo ir septintojo prašymų bei pateikti pareiškėjai atsakymą teisės aktų nustatyta tvarka. Taigi, šia dalimi tenkintinas pareiškėjos skundo Komisijai pagrindinis reikalavimas ir išvestiniai reikalavimai Nr. 1 ir Nr. 2. Atitinkamai, Komisijai nustačius, kad atsakovo atsakymai į pareiškėjos Prašymo pirmąjį – penktąjį klausimus (prašymus) atitinka prašymo turinį, Komisija neturi pagrindo panaikinti šią Rašto dalį ir įpareigoti atsakovą į juos iš naujo atsakyti.

Pareiškėja skunde Komisijai nurodo ir išvestinį reikalavimą Nr. 3, kurį sieja su prašymu įpareigoti atsakovą pateikti informaciją bei teisinį reglamentavimą dėl procedūrų, atliekamų siekiant apginti viešąjį interesą (kas inicijuoja, kokie veiksmai atliekami, kokiais terminais ir t. t.). Toks prašymas nebuvo nurodytas pareiškėjos Prašyme atsakovui, dėl to Komisija neturi pagrindo izeiti už šio administracinio ginčo ribų ir tenkinti minėtą pareiškėjos išvestinį reikalavimą. Šis Komisijos vertinimas atitinka ir aukščiau sprendime nurodytą LVAT teisės aiškinimą 2026 m. sausio 28 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-227-821/2026.

Komisijai sprendžiant dėl pareiškėjos išvestinio reikalavimo Nr. 4 įpareigoti atsakovą ginti viešąjį interesą – kreiptis į teisėsaugos institucijas dėl žalos gamtai (miškui) padarymo ir atlyginimo, pažymėtina, kad Komisija nėra viešojo administravimo institucija ir neatlieka viešojo administravimo funkcijų, todėl neįpareigoja viešojo administravimo subjekto priimti konkretaus turinio administracinį sprendimą, o gali tik įpareigoti iš naujo atlikti veiksmus, kurie pripažinti atliktais nesilaikant teisės aktų reikalavimų. Šioje byloje nebuvo sprendžiama dėl MĮ 23 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatytos pareigos (ne)vykdymo. Atsakovas sprendžia, kada ir koku būdu kreiptis į teismą dėl žalos aplinkai (jeigu tokia nustatyta ir neatlyginta taikiai) atlyginimo. Atitinkamai, minėtas pareiškėjos išvestinis reikalavimas atmestinas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 4 punktais, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

panaikinti atsakovo Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2025 m. gruodžio 31 d. rašto Nr. AD5-26927 „Dėl pranešimo“ dalį, kuria siekta atsakyti į pareiškėjos R. Č. prašymus Nr. 6 „Nustatyti, ar buvo pažeisti viešieji interesai, ir prireikus imtis papildomų priemonių jų apsaugai“ ir Nr. 7 „Informuoti pareiškėją apie tyrimo eigą, rezultatų nustatymą ir institucijos nenumatomas prevencines priemones bei viešinimą“.

Įpareigoti atsakovą Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos iš naujo išnagrinėti pareiškėjos R. Č. 2025 m. lapkričio 25 d. pranešimo „Dėl neteisėto miško kirtimo ir bandymo išvengti atsakomybės, vėliau įteisinant jau įvykdytus neteisėtus veiksmus“ dalį dėl prašymų „Nustatyti, ar buvo pažeisti viešieji interesai, ir prireikus imtis papildomų priemonių jų apsaugai“ ir „Informuoti pareiškėją apie tyrimo eigą, rezultatų nustatymą ir institucijos nenumatomas prevencines priemones bei viešinimą“, ir pateikti pareiškėjai R. Č. atsakymą teisės aktų nustatyta tvarka.

Kitą pareiškėjos R. Č. skundo dalį atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Inga Lipnickienė

Komisijos nariai

Edvardas Jucius

Vytautas Kurpuvesas

Inga Morkvėnienė